

A LEMORZSOLÓDÁS EGYÉNI ÉS KONTEXTUÁLIS TÉNYEZŐI

Paksi Borbála, Széll Krisztián, Magyar Éva, Fehérvári Anikó

A KUTATÓCSOPORT TAGJAI:
FEHÉRVÁRI ANIKÓ, LÉNÁRD SÁNDOR,
MAGYAR ÉVA, PAKSI BORBÁLA, RAPOS NÓRA,
SZABÓ LILLA, SZÉLL KRISZTIÁN,
TÓKOS KATALIN

EFOP-3.1.2-16-2016-00001

A pedagógusok módszertani felkészítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

ELEMZÉSI KERET – NK-i szisztematikus elemzési előzmények

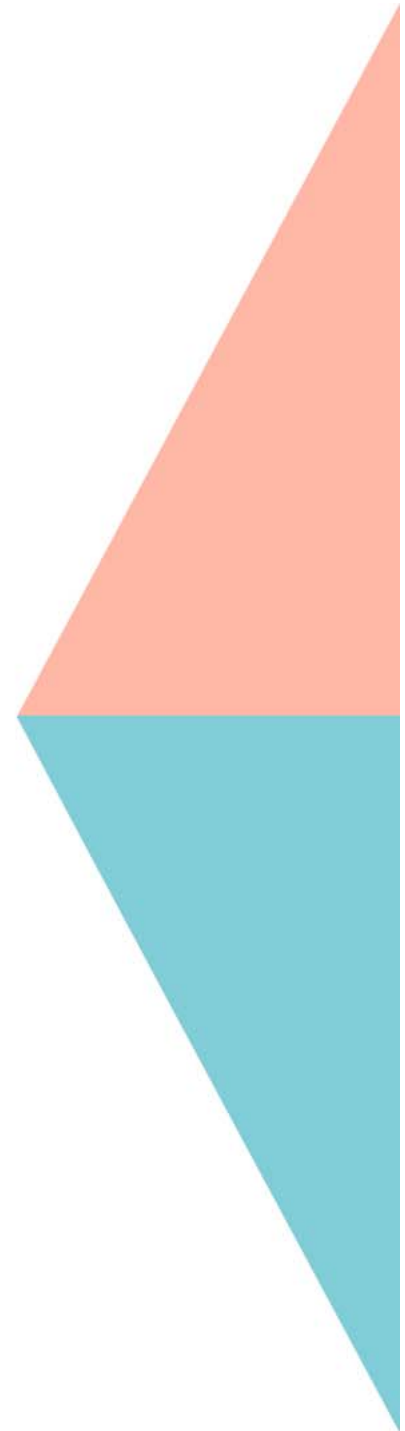
EGYÉNI és CSALÁDI tényezők	ISKOLAI tényezők
Nem	Iskolatípus, szerkezet, erőforrások, fenntartó, hátránykompenzáció
Iskolai teljesítmény, képességek, évisméltés	
Viselkedés <ul style="list-style-type: none"> - ... (a): tanulmányi és társas - ... - hiányzó 	Tanárok: <ul style="list-style-type: none"> - felkészültsége - tapasztalata - attitűdje
Közösséghez tartozás: <ul style="list-style-type: none"> - szomszéd/padtárs jellemzői - diszkrimináció, szegregáció 	... (pedagógiai) gyakorlatok és szervezeti jellemzői: <ul style="list-style-type: none"> - ... bevonódás
Háttér: <ul style="list-style-type: none"> - múltbeli tapasztalatok (óvoda, iskolai sikerek, kudarcok) - (testi és lelki) egészségi állapot, fogyatékosság - fiatalkori terhesség - iskola melletti munkavégzés 	<ul style="list-style-type: none"> - Kap... - évisméltés... - elvárások - szülő-iskola kommunikáció
Család: <ul style="list-style-type: none"> - szerkezet (egy szülő vagy sokgyermekes család) - hozzáállás - demográfiai tényezők - gazdasági, kapcsolati és kulturális erőforrások 	Közösségek <p>intézményes erőforrások, pl. gyermekvédelem, szülői kapcsolatok, társadalmi kapcsolatok</p>

A KÜLÖNBÖZŐ TÉNYEZŐK HATÁSA ELTÉRŐ

ELEMZÉSI KERET – hazai előzmények

Bár a magyar empirikus vizsgálatokra vonatkozóan nem készült szisztematikus elemzés. Narratív elemzések a nemzetközi szisztematikus elemzésekhez hasonló tényezőket azonosítottak (Fehérvári, 2015; Fehérvári és Tomasz, 2015).

A hazai vizsgálatokban még hiányoznak a többtényezős, komplex okok felderítését célzó elemzések.

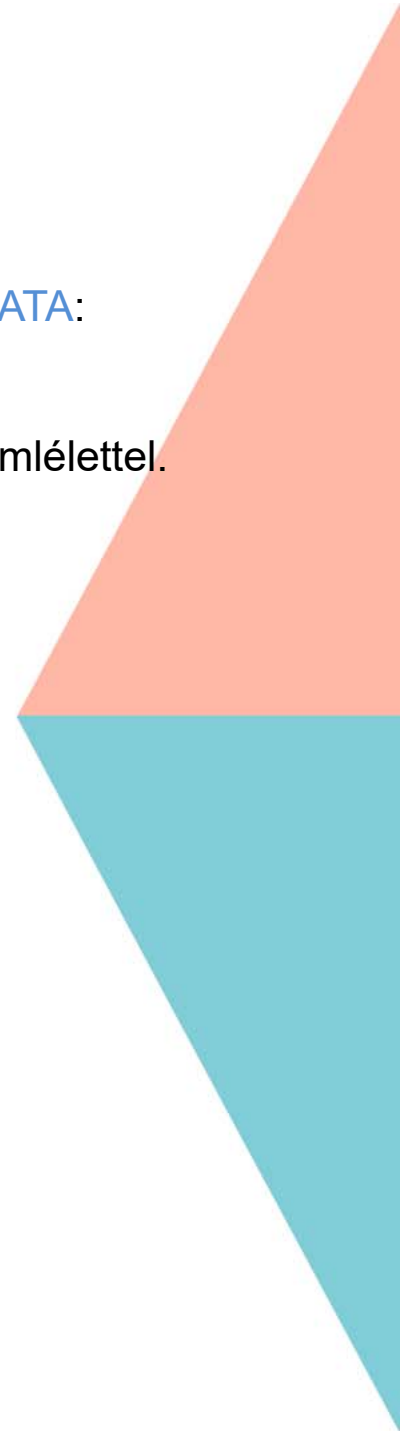
ELŐADÁS CÉLJA

A LEMORZSOLÓDÁS KOCKÁZATI TÉNYEZŐINEK KOMPLEX VIZSGÁLATA:

- (i) MIKRO ÉS MEZO TÉNYEZŐK együttes megragadása,
- (ii) INTERDISZCIPLINÁRIS (pszichológiai, szociológiai, pedagógiai) szemlélettel.

Azt vizsgáljuk, hogy a lemorzsolódás kockázata milyen mértékben magyarázható:

- (1) az **egyéni viselkedéssel, illetve családi** és egyéb individuális háttértényezők együttesével, s az egyes tényezők mekkora szerepet kapnak
- (2) az **iskolai kontextuális** hatások együttesével, s melyek a szignifikáns iskolai kontextuális hatások
- (3) az **individuális és kontextuális tényezők együttesét** figyelembe véve melyek a releváns szerepet kapó magyarázó tényezők

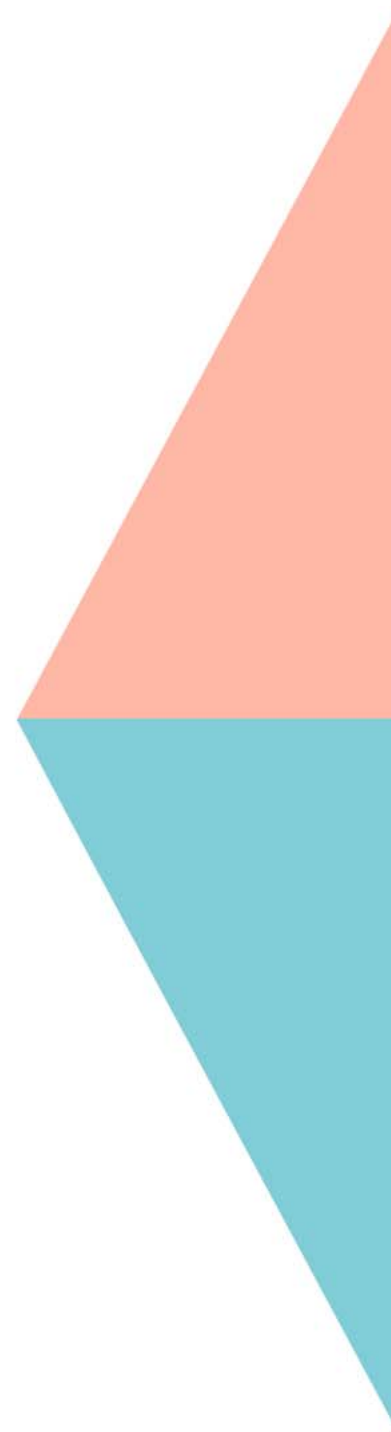
MÓDSZER – felhasznált adatok

EFOP 3.1.2. „A pedagógusok módszertani felkészítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében” – c. program keretében készült kutatás		
	TANULÓI ADATFELVÉTEL	PEDAGÓGUS ADATFELVÉTEL
Adatfelvétel ideje	2018/2019-es tanév, őszi félév	
Célpopuláció/ bruttó minta	Három terület (Nyugat-Dunántúl, BAZ megye, Budapest) 88 általános iskolája (a projekt résztvevői)	
	7. évf. tanulói: 3431 fő*	pedagógusai: 2656 fő*
Nettó minta	76 feladatellátási hely 1953 tanulója (elérési arány: 56,9%)	75 feladatellátási hely 1136 pedagógusa (elérési arány: 42,8%)
Adatgyűjtési eljárás	Online kérdőíves adatfelvétel	
+ 2018 októberi KIR-STAT adatok		

MÓDSZER – elemzési eljárás

Elemzésünk során a lemorzsolódás kockázatának magyarázatára az elemzési keret különböző tényezőit megjelenítő, **75 elemű változószett** különböző változó csoportjain stepwise-módszerrel három lineáris regressziós modellt építünk.

- I. **Individuális modell:** a lemorzsolódás kockázata milyen mértékben magyarázható az egyéni viselkedéssel, illetve családi és egyéb háttértényezőkkel.
- II. **Kontextuális modell:** a lemorzsolódás individuális kockázatában a kontextuális hatások szerepét vizsgálja.
- III. **Komplex modell:** a lemorzsolódást befolyásoló egyéni és kontextuális tényezők együttes megragadására.

MÓDSZER – elemzési eljárás - célváltozó

A lemorzsolódás referencia indikátora: a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók feladatellátási helyre számított értéke

Elemzéseink célváltozója: az előző év végi tanulmányi átlag (lemorzsolódás egyéni szintű, közvetett, fordított indikátora)

Az egyéni tanulmányi teljesítmény különböző mutatóinak feladatellátási helyre aggregált értékei és a feladatellátási hely 7. évfolyamára jellemző lemorzsolódási index közötti kapcsolat (N=76; Pearson-féle korrelációs együtthatók)

	7. évfolyam lemorzsolódási indexe*
Tanulmányi átlag a 6. év végén (átlag)	-0,571**
Félévkor valaha bukott tanulók aránya (%)	0,512**
Matematika osztályzat a 6. év végén (átlag)	-0,496**
Magyar nyelv és irodalom osztályzat átlag 6. végén (átlag)	-0,474**
Idegen nyelv osztályzat a 6. év végén (átlag)	-0,466**
Valaha bukott tanulók aránya (%)	0,453**
Történelem osztályzat a 6. év végén (átlag)	-0,415**
Év végén valaha bukott, de a pótvizsgán átmentem tanulók aránya (%)	0,403**
Valaha évet ismételt tanulók aránya (%)	0,190 (p=0,1)
Az iskolai teljesítménnyel való tanulói elégedettség (átlag)	-0,185 (p>0,1)

*A lemorzsolódással veszélyeztetett 7. évfolyamos tanulók összes 7. évfolyamos tanulóhoz viszonyított százalékos aránya az adott feladatellátási helyen.

**Pearson-féle korrelációs együtthatókhoz tartozó szignifikanciaérték: $p < 0,001$.

MÓDSZER – elemzési eljárás – egyéni magyarázó változók

Tényezők ^α	α	Változónév ^α	Változóértékek
<i>Viselkedés:</i> ^α			
Elköteleződés- (bevonódás): tanulmányi-és- társas ^α	1. ^α	Iskola-iránt-érzett-általános-kötődés-index-(<u>Itemek</u> : Szabó-és-Virányi, 2011) ^α	folytonos ^α
	2. ^α	Interperszonális-kötődés-az-iskolához-index-(<u>Itemek</u> : Szabó-és-Virányi, 2011) ^α	folytonos ^α
	3. ^α	Kötődés-a-tantárgyakhoz/tanárokhöz-index-(<u>Itemek</u> : Szabó-és-Virányi, 2011) ^α	folytonos ^α
	4. ^α	Mennyire-szereted?(az-adott-tantárgyat) ^α	1=egyáltalán-nem; 5=nagyon ^α
	5. ^α	Tanulás/iskola-hasznossága-index ^α	folytonos ^α
	6. ^α	Teljesítmény-orientált-tanulás-index ^α	folytonos ^α
Deviancia ^α	7. ^α	Devianciákban-érintett-e?(a-különböző-deviáns-magatartások-standardizált-gyakoriságok-alapján-képzett-érintettség-klaszter-alapján) ^α	0=nem-érintett; 1=érintett ^α
Hiányzás ^α	8. ^α	Hiányzás-gyakorisága-(egy-átlagos-hónapban-azon-napok-száma,-amikor-egyszerűen-nem-ment-be,-lógott) ^α	folytonos ^α
<i>Közösséghez-tartozás:</i> ^α			
Diszkrimináció,- szegregáció ^α	9. ^α	Mennyire-érzi-magát-a-tanuló-az-osztályközösség-részének?(<u>Rehbein</u> -és- <u>mtsai</u> , 2013) ^α	1=teljesen-kívülálló; 5=integrált ^α
<i>Háttér:</i> ^α			
Nem ^α	10. ^α	Kérdezett-neme ^α	1=fiú; 2=lány ^α
Fizikai-egészség ^α	11. ^α	Egészségi-állapot-önminősítése-(<u>Pikó</u> , 1998; <u>Németh-és-Várnai</u> , 2019) ^α	1=kitűnő; 4=rossz ^α
Lelki-egészség ^α	12. ^α	Élettel-való-elégedettség- <u>Cantril</u> -létra-(<u>Cantril</u> , 1965) ^α	0=lehető-legrosszabb-élet; 10=lehető-legjobb-élet ^α
	13. ^α	Rosenberg-féle-Önértékelés-skála-(<u>Rosenberg</u> , 1965; <u>Sallay-és-<u>mtsai</u></u> , 2014) ^α	folytonos ^α
Krónikus- betegségekkel- való-együttélés ^α	14. ^α	Van-e-a-tanulónak-olyan-tartós-betegsége,-fogyatékos-sága-vagy-egészségi-problémája-(cukorbetegség,-ízületi-gyulladás,-allergia,-születés-közben-szerzett-sérülés-stb.),-amit-orvos-állapított-meg?-(<u>Németh-és-Várnai</u> , 2019) ^α	0=nincs; 1=van ^α

<i>Család:</i> ^α			
Szerkezet ^α	15. ^α	Családösszetétel: ép/teljes-család ^α	0=nem; 1=igen ^α
	16. ^α	Családösszetétel: újrastukturált-család ^α	0=nem; 1=igen ^α
	17. ^α	Családösszetétel: egyszülős-család ^α	0=nem; 1=igen ^α
	18. ^α	Családösszetétel: egyéb-család ^α	0=nem; 1=igen ^α
α	19. ^α	Családösszetétel: intézetben-él ^α	0=nem; 1=igen ^α
	20. ^α	Testvérek-szám ^α	folytonos ^α
Hozzáállás ^α	21. ^α	Szoktak-e-otthon-az-iskolai-dolgokról/életéről-beszélni? ^α	1=igen; rendszeresen; 4=nem-igazán-érintődnek ^α
Demográfiai- tényezők ^α	22. ^α	Lakóhely: Budapest ^α	0=nem; 1=igen ^α
	23. ^α	Lakóhely: megyeszékhely ^α	0=nem; 1=igen ^α
	24. ^α	Lakóhely: egyéb-város ^α	0=nem; 1=igen ^α
	25. ^α	Lakóhely: község-falu ^α	0=nem; 1=igen ^α
Gazdasági,- kapcsolati-és- kulturális- erőforrások- (szegénység,- betegség,- iskolázottság) ^α	26. ^α	Szubjektív-anyagi-helyzet ^α	1=magasan-a-legjobbakközött-van; 7=a-legrosszabbakközött-van ^α
	27. ^α	Deprivációs-index-(<u>Townsend</u> , 1979; <u>Fusco-és-<u>mtsai</u></u> , 2010; <u>Guio-és-<u>mtsai</u></u> , 2012) ^α	folytonos ^α
	28. ^α	Apa-munkaerőpiaci-státusa ^α	1=stabil; 2=instabil ^α
	29. ^α	Anya-munkaerőpiaci-státusa ^α	1=stabil; 2=instabil ^α
	30. ^α	Van-e-tartós-beteg-a-családban-(szülők-vagy-testvérek-között)? ^α	0=nincs; 1=van ^α
	31. ^α	Apa-iskolai-végzettsége--érettségizett-e? ^α	0=igen; 1=nem ^α
	32. ^α	Anya-iskolai-végzettsége--érettségizett-e? ^α	0=igen; 1=nem ^α
	33. ^α	Apa-roma-származású ^α	0=igen; 1=nem ^α
	34. ^α	Anya-roma-származású ^α	0=igen; 1=nem ^α
	Családi-devianciák ^α	35. ^α	Hány-féle-deviancia-fordul-elő-a-szűk-családban? ^α
36. ^α		Hány-féle-deviancia-fordul-elő-a-tág-családban? ^α	folytonos ^α

MÓDSZER – elemzési eljárás

– Iskolai magyarázó változók

Hátránykompenzációs szerep [■]		
Esélyteremtés, szegregáció, kompenzáció (Itemek: Sági, 2015; Széll, 2018) [■]	37. Esélyteremtés, egyéni bánásmód, családokkal együttműködés mennyire valósul meg / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	38. Az iskola képes a szociális hátrányok kompenzálására / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	39. Szegregáció támogatása / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	40. Iskola, mint kompenzációs terep / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	41. A családi háttér, mint az iskolai szocializáció gátja / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	42. Kompenzációt a családi háttér, gyerek szorgalma befolyásolja / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
43. Kompenzációt a pedagógus, iskola felszereltsége befolyásolja / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]	
Tanárok [■]		
Felkészültség [■]	44. Pedagógus kompetenciák tekintetében mennyire felkészültek az iskola tanárai / TANULÓI -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	45. Digitális eszközökkel mennyire segítik a tanulásukat az iskola tanárai / TANULÓI -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
■	46. Pedagógus kompetenciák tekintetében mennyire felkészültek az iskola tanárai / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
■	47. Digitális eszközökkel mennyire segítik a tanulásukat az iskola tanárai / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
Tapasztalat [■]	48. Hány óra továbbképzésen vettek részt átlagosan a FH pedagógusai [■]	folytosos [■]
	49. Pedagógiai végzettség: egyetemi v. PhD végzettséggel rendelkezők aránya / PEDAGÓGUS -- FEH szintű arány [■]	folytosos [■]
	50. Hány évet dolgoztak pedagógusként átlagosan a FH pedagógusai [■]	folytosos [■]
Attitűdök (lemorzsolódásokaival kapcsolatos vélekedések) [■]	51. Tanuló jellemzői / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	52. Tanuló családi hátterének jellemzői / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	53. Pedagógiai tényezők / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	54. Szervezeti tényezők / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]

Iskolai (pedagógiai) gyakorlatok és szervezeti jellemzői [■]		
Tanulási folyamatba bevonódás (Itemek: Szabó és Virányi, 2011) [■]	55. Iskola iránt érzett általános kötődés / TANULÓI -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	56. Interperszonális kötődés az iskolához / TANULÓI -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	57. Kötődés a tantárgyakhoz/tanárokhoz / TANULÓI -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
Motiváció [■]	58. Tanulási környezet -- Motiváció-érzelem / TANULÓI -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
Iskolai légkör (Itemek: Sági, 2015; Széll, 2018) [■]	59. Légkör mutató / TANULÓI -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	60. Pozitív légkör az iskolában / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	61. Légkör mutató / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
Elvárások [■]	62. Mennyire jellemző az iskolára: Magas színvonal és elvárások / TANULÓI -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
Szülő-iskola kommunikáció [■]	63. Mennyire tartja fontosnak, hogy jó kapcsolatot ápoljon a szülőkkel? / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	1=egyáltalán nem; 4=nagyon fontos [■]
	64. Milyen a kapcsolata a szülőkkel? / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	1=kifejezetten felszínes; 4=kifejezetten szoros [■]
Intézményi célok [■]	65. Mennyire jellemző az iskolára: Hátrányos helyzetűekre, tehetségesekre, tanulókra fordított személyes figyelem / TANULÓI -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	66. Mennyire jellemző az iskolára: Felkészítése a kimenetre / TANULÓI -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
Osztálytermi tanulási környezet [■]	67. Tanulási környezet -- Önszabályozás / TANULÓI -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	68. Tanulási környezet -- Szociális sajátosságok / TANULÓI -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	69. Tanulási környezet -- Egyéni sajátosságok / TANULÓI -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	70. Tanulási környezet -- Tervezettség / TANULÓI -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
	71. Tanulási környezet -- Formatív értékelés / TANULÓI -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]
72. Tanulási környezet -- Horizontális tanulás / TANULÓI -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]	
Tanulói összetétel [■]		
Iskola társadalmi összetétele [■]	73. A feladatellátási helyi tanulói összetétel indexe (OKM) [■]	folytosos [■]
Deviancia (érintettek aránya) [■]	74. Devianciákban érintett diákok aránya (a különböző deviáns magatartások standardizált gyakoriságok alapján képzett érintettség indexe - klaszter alapján) / TANULÓI -- FEH szintű arány [■]	folytosos [■]
Közösségek (intézményes erőforrások) [■]		
Társadalmi kapcsolatokat [■]	75. Pedagógusok külső kapcsolatainak szorossága index / PEDAGÓGUS -- FEH szintű átlag [■]	folytosos [■]

INDIVIDUÁLIS SZINTŰ MODELL

	Standardizálatlan paraméterek		Standardizált paraméterek	t	Sig.
	B	Std. hiba	Beta		
Konstans	1,821	0,262		6,954	0,000
A legkedveltebb tárgyát mennyire szereti? + (1=egyáltalán nem; 5=nagyon)	0,278	0,040	0,258	6,922	0,000
Hiányzás gyakorisága+	-0,190	0,027	-0,251	-6,931	0,000
Szubjektív egészségi állapot** (1=kitűnő, 4=rossz)	0,130	0,037	0,136	3,475	0,001
Apa érettségizett-e? *** (0=nem, 1=igen)	0,279	0,058	0,169	4,783	0,000
Teljesítmény orientált tanulás index+	0,110	0,030	0,140	3,641	0,000
Neme** (1=fiú, 2=lány)	0,195	0,053	0,129	3,677	0,000
Önértékelési skála átlagértéke**	0,206	0,052	0,156	3,963	0,000
Család szubjektív anyagi helyzete*** (1=magasan a legjobban között van 7=legrosszabbak között van)	-0,088	0,025	-0,127	-3,553	0,000

Függő változó: a tanuló előző év végi tanulmányi átlaga. A modellbe való belépési küszöb: $p < 0,001$, modellbenmaradási küszöb: $p < 0,05$.
 +Egyéni viselkedéssel kapcsolatos tényező. **Tanuló egyéni háttérével kapcsolatos tényező. ***Családi háttérrel jellemző tényező.

A 36 elemű változószetten 8 lépésben szignifikáns ($p < 0,001$), a tanulmányi átlag varianciájának közel 40%-át magyarázó (korrigált $R^2 = 0,376$), **erős modell**.

KONTEXTUÁLIS MODELL

	Standardizálatlan paraméterek		Standardizált paraméterek	t	Sig.
	B	Std. hiba	Beta		
Konstans	3,666	0,275		13,317	0,000
Mennyire jellemző az iskolára: Magas színvonal és elvárások / TANULÓI - FEH szintű átlag ⁺	0,025	0,003	0,223	8,198	0,000
Tanulási környezet - Formatív értékelés / TANULÓI - FEH szintű átlag ⁺	-0,030	0,005	-0,259	-5,960	0,000
Devianciákban érintett diákok aránya ⁺⁺⁺	-0,449	0,076	-0,157	-5,878	0,000
Hány évet dolgoztak pedagógusként átlagosan a FH pedagógusai ⁺⁺	-0,023	0,007	-0,097	-3,541	0,000
Tanulási környezet - Horizontális tanulás / TANULÓI - FEH szintű átlag ⁺	0,012	0,005	0,104	2,388	0,017

Függő változó: a tanuló előző év végi tanulmányi átlaga. A modellbe való belépési küszöb: $p < 0,05$, modellbenmaradási küszöb: $p < 0,10$.
⁺Iskolában érvényesülő gyakorlatokkal kapcsolatos tényező. ⁺⁺Tanárok jellemzőivel kapcsolatos tényező. ⁺⁺⁺Tanulói összetétellel kapcsolatos tényező.

A 39 feladatellátási hely szintű változót tartalmazó változószeretben 5 lépésben létrehozott modell szignifikáns ($p < 0,001$), de az individuális modellnél jelentősen gyengébb (korrigált $R^2 = 0,114$).

KOMPLEX MODELL

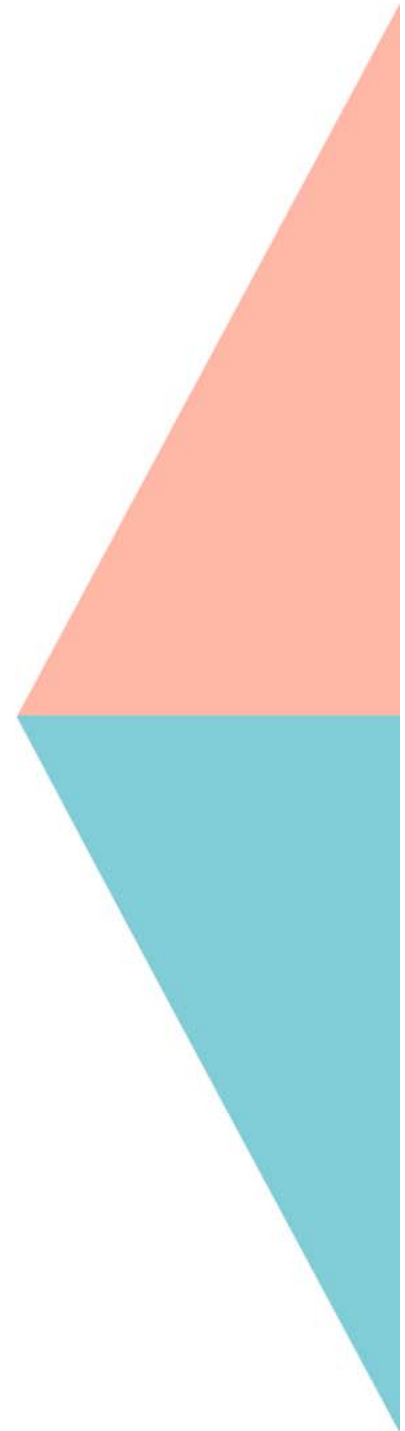
	Standardizálatlan paraméterek		Standardizált paraméterek	t	Sig.
	B	Std. hiba	Beta		
Konstans	1,897	0,482		3,939	0,000
Hiányzás gyakorisága	-0,204	0,028	-0,290	-7,182	0,000
A legkedveltebb tárgyat mennyire szereti? (1=egyáltalán nem; 5=nagyon)	0,263	0,045	0,239	5,798	0,000
Szubjektív egészségi állapot (1=kitűnő, 4=rossz)	0,166	0,041	0,169	4,053	0,000
Apa érettségizett-e? (0=nem, 1=igen)	0,262	0,066	0,159	3,990	0,000
Mennyire jellemző az iskolára: Magas színvonal és elvárások / TANULÓI - FEH szintű átlag	0,016	0,004	0,153	3,794	0,000
Család szubjektív anyagi helyzete (1=magasan a legjobban között van, 7=legrosszabbak között van)	-0,125	0,028	-0,178	-4,451	0,000
Deprivációs index	-0,154	0,038	-0,159	-4,021	0,000
Tanulási környezet - Formatív értékelés / TANULÓI - FEH szintű átlag	-0,019	0,005	-0,165	-4,088	0,000
Teljesítmény orientált tanulás index	0,093	0,033	0,119	2,782	0,006
Esélyteremtés, egyéni bánásmód, családokkal együttműködés mennyire valósul meg / PEDAGÓGUS - FEH szintű átlag	0,014	0,005	0,112	2,722	0,007

Függő változó: a tanuló előző év végi tanulmányi átlaga. A modellbe való belépési küszöb: $p < 0,01$, modellbenmaradási küszöb: $p < 0,05$.

75 elemű változószetben 10 lépésben létrehozott komplex modell a tanulmányi átlag varianciájának közel felét (korrigált $R^2=0,451$) magyarázó, **erős modell. DE:** az iskolával kapcsolatos tényezők bevonása az egyéni viselkedéssel, családi s egyéb háttértényezőkkel kapcsolatos változókon épített modell magyarázó erejét 7,5%-ponttal javította

ÖSSZEGZÉS

- ⊗ A nemzetközi irodalommal összhangban: egyes tényezők hatása erősebb, mint másoké.
- ⊗ A hiányzás a legjelentősebb prediktor a komplex modellben. Ez a tényező nemzetközi kutatásokban is a legfontosabb.
- ⊗ Más hazai kutatásokkal összhangban: a tanulói szintű tényezők közül kiemelkedő a tanulóhoz való elköteleződés, bevonódás, illetve a teljesítményorientáltság, mely tényezők mind az egyéni, mind a komplex modellben megjelentek.
- ⊗ Újdonság a hazai eredmények között a szubjektív egészség összefüggése az eredményességgel.
- ⊗ Fontos kiemelnünk az egyéni és családi háttér szerepét.
- ⊗ A családi háttér szerepe nemzetközi szinten is megfigyelhető azonban
 - (1) míg a nemzetközi kutatásokban inkább a kulturális erőforrásokon van a hangsúly, addig modellünkben erősen megjelennek a család anyagi helyzetével kapcsolatos mutatók
 - (2) a komplex modellünkben a családi tényezők szerepe dominánsabb, mint az iskolaiaké.

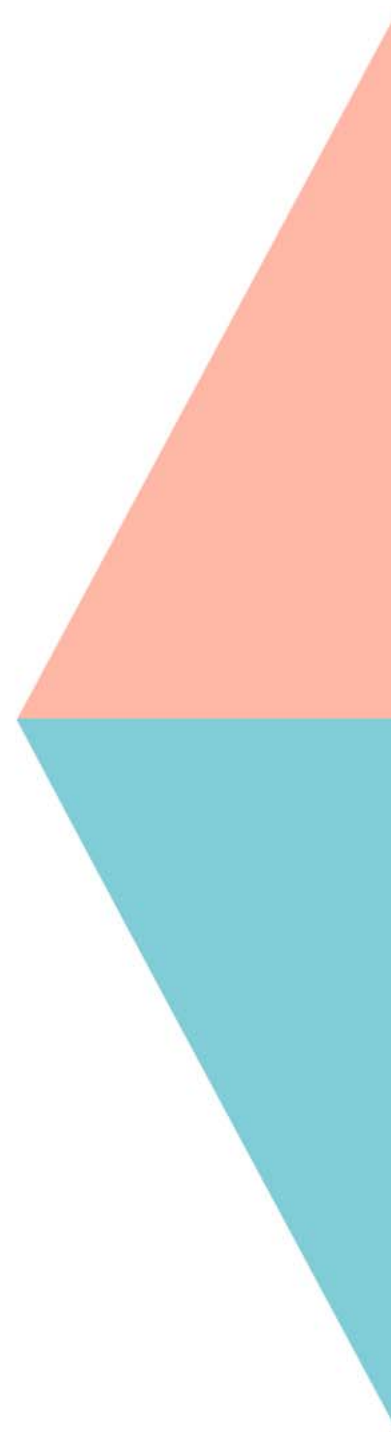

ÖSSZEGZÉS

- ⊗ Az **iskolai tényezők** önmagukban, és a komplex modellben is csak igen **korlátozott** mértékben befolyásolják a tanuló egyéni szintű tanulmányi eredményét.
- ⊗ A nemzetközi kutatásokhoz is igazodó eredmény, miszerint a tanuló és pedagógus felé támasztott egyaránt **magas elvárások, követelmények**, valamint az **iskola hátránykompenzációs szerepvállalása** növelik a tanulói teljesítményt.

KORLÁTOK/további kutatási irányok

- 1) Elemzésünk egy **hozzáférési alapú mintán készült**, a projekt adottságai miatt olyan régiók általános iskoláiban, ahol a lemorzsolódással veszélyeztetettek aránya felülreprezentált
Ennek következtében az eredmények **nem általánosíthatók**.
Ugyanakkor a minta speciális jellege bizonyos szempontból előnye is a kutatásnak, mivel egy eleve nagyobb lemorzsolódási kockázatokkal jellemezhető populáción belül azonosítja a fokozott kockázatot hordozó tényezőket, leginkább sérülékeny csoportokat.
- 2) Az elemzéseink során a lemorzsolódás egyéni szintű, **közvetett**, fordított **indikátorát**, a tanulmányi eredményt használtuk. További kutatások tárgyát képezhetik egy összetettebb, a lemorzsolódást komplexebben megragadó lemorzsolódási mutató mentén végzett elemzések.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

paksi.borbala@ppk.elte.hu

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE